NAM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2134

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ NĂM 1er MAI 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Một tờ bán tại Hanoi và các tỉnh không có nhà giây thép	Ngoài Hanoi đến nơi	Nơi có đặt giây thép	Nơi có đặt giây thép	Nơi có đặt giây thép	Nơi có đặt giây thép	Ngoài quốc
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$30	6$60	12$00
Các lăng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

* Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 150

DEPOT LEGAL INDOCHINE He 3941

ANNONCES
Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large
Une seule insertion. . . . . 0$30 le cm/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le cm/m
Réclames dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le cm/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái quan-niệm đối với tân-học và cựu-học

Xã-hội ta đương buổi bây giờ, chính là cái buổi giao thời, nền nếp cũ hầu đờ hết, nền nếp mới chưa gây nên, cái hiện-trạng phô bày ở trước mắt ta thực có trăm phần bừa bộn, đã vậy mà ở trong lại sinh ra nhiều nỗi rắc rối, kẻ co đi, người kéo lại, khiến cho người ta không biết quay theo hướng nào là hơn. Tuy vậy mà mình cũng phải có cái định-kiến, không phải là cứ thấy mạnh đâu theo đấy mà được đâu.

Ấy cái quan-niệm ta đối với cựu-học và tân-học ở xã-hội ta bây giờ thực quả phải như thế. Ta hồi đầu ngẫm nghĩ đến một cái nước cỗ mấy nghìn năm như nước ta đây, vì đâu mà non sông hoa gấm đã gây nên được nhiều đoạn lịch-sử quang vinh, vì đâu mà nòi giống Lạc Hồng đã thành được một dân-tộc văn hiến, cái kết quả ấy há chẳng phải là nhờ có cái công dụng của cựu học ru? Ta lại mở mắt trông rộng ra cả cái thế-giới huy hoàng xán lạn này vì đâu mà các nước Âu Mỹ bồi đắp được cái cơ đồ cường thịnh, vì đâu mà các dân Xiêm Nhật cũng cao chiếm được cái địa-vị văn-minh, cái kết quả ấy há chẳng phải là nhờ có cái công dụng của tân-học ru? Dẫu rằng gặp cái buổi phong-trào tân học quá thịnh mà cựu học phải suy đồi, nhưng ngẫm xem cái nếp cũ nền xưa cũng không dám quá đua đòi mà ruồng bỏ; vì lẽ đó, nên trong mươi năm nay, gió chiều nào theo chiều ấy, cái số người xu-hướng về đường tân-học thực đã hầu khắp người trong nước rồi, nhưng áo rách giữ lấy lề, cái số người theo cựu học cũng không phải là đã hết. Mới cũ hai phái cùng nhau đổi lập lũy bảo thì khỏi sao có điều xung đột. Mới chê cũ hủ, cũ chê mới non, không bên nào chịu bên nào, tất có ngày xảy ra cái nguy cơ cho xã-hội, thực đáng lo thay! Nhưng ta cứ coi cái hiện-tượng mà nói thì ta dám quyết rằng sự xung-đột nhau đều là bởi cái cớ ngộ-hội mà ra, mà không những đằng nọ ngộ hội đằng kia mà chính người hai phái đều lại ngộ-hội cái học của mình cả.

Sao vậy? Ta đã từng xét nghiệm ra rằng phần nhiều người thấy cái lối học này là hay thì chăm chăm chúi chúi mà học, nhưng thực thì không có cái chủ-kiến gì cả, nên cái điều mà tự mình lấy làm hay lại không dùng với cái hay thực của sự học, mà họa có dùng chăng nữa cũng mập mờ không rõ được cái chân-tướng nó ra làm sao, như vậy thì cái chí-nguyện cầu học chẳng qua là vì cái cầm tình nông-nổi mà thôi, chớ chưa phải thực là cái lòng tin sâu về học lý, cho nên cái lòng phải trái đối với lý thuyết trong sự học của mình cũng không minh bạch cho lắm, huống chi là đối với lối học khác mà mình lấy làm dở, lại chưa từng xét biết được cái nội dung ra thế nào, chỉ biết tìm những cái dấu vết ngoài da để làm cái mối công-kích, cho nên mới thành ra cái sự xung đột nhau như trên kia đã nói đó. Những hạng đó thì phần nhiều một là mấy cậu thanh niên mới nhặt được cái vỏ tân-học, hai là mấy bác đỗ gần trăm mẹ về mấy quyển sách chết mà không hiểu cái cuộc đời ngày nay ra thế nào. Hễn ngài nào có ý tế-nhận thì chắc đã biết cái hạng đem ngón tân-học để lòe người, chỉ nhặt mấy câu khẩu-dầu mới mẻ như bình-đẳng, tự-do, văn-minh, duy-tân, để khoe-khoang với công-chúng; thậm chí có kẻ vì quá hiếu-danh, nhờ kỳ tên họ mấy nhà hiền-triết phương Tây và cái chủ-nghĩa để xưởng của các nhà đó, rồi đem ra bàn nói huênh-hoang, không có chốt đáy gì cả, miễn là để cầu lấy một cái tiếng tân-nhân-vật mà thôi. Như vậy thì ra cái tinh-thần của tân-học, hạng đó quả chưa lĩnh-thụ được chút nào, mà hư nguy kiêu cãng, lại gây thành một cái tính rất xấu; đối với trào-lưu của thế-giới, tinh thế của xã hội, tâm lý của quần chúng cốp biết đâu được mà hòng mong bổ ích gì cho ai. Còn hạng cầu-thủ về cựu-học thì chỉ biết cúi đầu cắm cổ làm nô-lệ về cái lý-thuyết đã cũ nhàm, cho rằng cổ-nhân đã lấy làm phải làm hay thì người sau không thể nào dị-dịch được, đối với việc đời nhất thiết đều lối tăm mù mịt không biết biến thường động tĩnh ra làm sao. Ôi! Tân-học như thế, cựu-học như thế, đằng nào cũng nhằm mà không tự mình tỉnh ngộ ra được, dở dang dang dở mà cùng nhau tiếp xúc thì xung đột là lẽ tất nhiên.

Xem vậy thì ta lại càng rõ rằng tân-học và cựu-học thực đều tự mình lại ngộ hội cái lối học của mình cả. Vậy nay muốn cho được khỏi cái hại đó thì tất đằng nào cũng phải tự mình tỉnh ngộ mà cần nhất là phải nhận chân cái chỉ-qui lối học của mình. Ta yêu tân-học là một lối học làm nên phú cường, nhưng ta cũng phải biết điều gì nên thì theo, điều gì không nên thì bỏ, mà điều ta đã theo thì phải cho đến nơi đến chốn mới mong học được như người. Ta tiếc cựu-học là một lối học hoàn toàn về đạo lập thân xử thế, nhưng ta phải nên biết chính nhờ học cũng dạy người ta biết cái nghĩa tùy thời, và chính đức Khổng-phu-tử ngài cũng ghét những người cố chấp, vậy thì cái thói câu thủ như xưa phải sớm thống trừ đi mới được. Tân-học và cựu-học hai đằng quả đều nhận chân được cái tôn chỉ sự học của mình thì cái cớ xung đột không xảy ra nữa mà cái duyên điều-hòa sẽ hợp được nên. Được vậy thì sẽ gây nên cái hạnh phúc cho xã-hội ta mai sau đấy. Các nhà cựu học tân học nghĩ sao?

S. B.

Tin Trung-hoa

Ngày 22 Avril 1924

Nội-các đổi với việc Vương-khắc-Mẫn từ chức

Nội-các tiếp giấy của Vương-khắc-Mẫn xin từ chức, không ai dám quyết-đoán, để giấy ấy trình Tào-Côn; Tào lại sai Vương-đục Chi đến nhà riêng Vương khuyên lưu một lần nữa.

Việc Nhật Nga giao thiệp

Ủy-viên Nga với công-sứ Nhật khai hội, bàn việc Nga Nhật hòa hiếu, nghe đâu hai bên ý-kiến cũng đã thỏa hợp.

Ngô-bội-Phu sắp về Bắc-kinh

Ngô-bội-Phu đánh giây thép báo tin cho Tào Côn: mình đã định ngày khởi-hành về Bắc-kinh để thương-nghị thời chính với Tào.

Việc kim phật-lang

Công-sứ Pháp đến ngoại-giao-bộ, giục chánh-phủ Trung-hoa phải giải-quyết việc kim-phật-lang cho mau và thực-hành các khoản hiệp-nghị về việc thực-nghiệp ngân-Lăng Trung-Pháp.

Ngô-hội Phu dự bị việc sai binh sang Ngoại Mông-Cổ

Ngô-bội-Phu đánh giây thép triệu Chủ ky-Tường và Cao-tại Điền về Lạc-dương, hỏi tình-hình hiện-thời ở Khẩu-luân, để dự bị việc sai binh sang Ngoại Mông-Cổ.

Tin Giang-tô

Chu-gia-Kỳ (Giang-tô tài-chính cục trưởng) vì việc thuế thuốc lá và việc quân lương không bằng lòng với Tề-nhiếp-Nguyên, làm giấy xin từ chức, tế đánh giây thép về Bắc-kinh cử bọn Kương-Giục bốn người, xin chánh-phủ chọn dùng một người thay chức ấy.

Số tiền thu nhập ở Giao-châu và Áo-môn

Cao-hồng-Ân vì phải nhận trách-nhiệm về tiền quân phí ở Lạc-dương và lương thực cấp cho đội chiến-thuyền đóng ở Thanh-đảo, lấy toàn số tiền thu nhập ở Giao-châu và Áo-môn chi cấp vào khoản ấy.

Việc Trung-Nga giao thiệp

Việc Trung-Nga giao-thiệp mấy hôm nay rất là im lặng, phái-bộ Nga lại không hợp ý-kiến-nhau, ma bọn ủy-viên xin từ chức về nước, còn một bọn thì định sang du-lịch phía nam.

Thay đổi bộ trưởng

Ngày 11 avril, nội-các quyết nghị, đổi Trương-quốc-Kim làm tư-pháp-trưởng, và cử Vương-sủng-Huệ thay chức giáo dục bộ-trưởng.

Tề-nhiếp-Nguyên trả lời cho nghị-viện về việc vay tiền để đào sông Hoài

Tề nhiếp-Nguyên đánh giây thép trả lời cho ngoại-viện Giang-tô rằng việc vay tiền ngoại-quốc để đào sông Hoài, quyết là không có.

Quân đội Tang-tri-Binh biến loạn

Có tin đồn rằng Tang-tri-Binh vì quân đội Lý-phương-Trì biến loạn đã ở Chương châu lui quân về Long-nham; Hồng-triệu-Lân đã kéo quân vào Chương-châu.

Tề-nhiếp-Nguyên với Trần-quỳnh-Minh

Lại có tin đồn rằng Tề-nhiếp-Nguyên muốn liên-hợp với trần-quỳnh-Minh, hai người đã có sai đại-biểu đi lại thông tin tức với nhau.

Phạm-thạch-Sinh bị hành-thích

Có tin đồn rằng Phạm-thạch-Sinh bị hành-thích, thương ở ống chân.

Tin Tào-Côn

Cuộc chiến tranh ở Đông-giang đã khai động, Tôn-Văn muốn thân-hành đi kích lệ tướng sĩ và xem xét hình thế, ngày 13 avril, cùng Dương-hy-Mẫn và Lý-liệt Quân khởi-hành sang Phi-nga-lĩnh.

MẤY CÁI GIẢI THI BAY

Chánh-phủ Pháp treo một cái giải 200.000 quan để thưởng chiếc tàu bay nào bay vòng thế-giới được nhanh nhất, và thưởng được cuộc bay của viên quan võ Hoa-kỳ là M. A. J. Williams. Giải thưởng ấy chia làm đôi cho nhà đóng tàu bay 140.000 quan và nhà làm máy phát động 60.0 0 quan.

Ngoài cái giải ấy, lại còn mấy giải nữa, như một cái giải 150.00 quan thưởng cái thủy phi-cơ nào chiếm không nguyên về sự bay nhanh nhất, một cái giải 25.000 quan để thưởng cho cái tàu bay bay được cao nhất.

MỘT CÁI PHÉP HAY TRONG SỰ GIÁO-DỤC

Các trường tiểu-học ở Âu-châu phần nhiều chú-trọng về sự lao-tác giáo-dục, mà cái phép lao-tác giáo-dục rất có khôn khéo, làm được có thành-hiệu thật tốt, chứ không hình-học cho có chuyện mà thôi; những trường ấy người ta gọi là công công học-hiệu. Sự lao tác giáo-dục là một sự kết hợp cả thầy giáo, cha mẹ học-trò cùng học-trò cũng hiệp lực mà làm; hiện có nhiều trường chính những trẻ học-trò tự làm lấy cửa sổ cửa kính ở nhà trường, tự đan lấy mành-mành cánh sáo ở các phòng thí-nghiệm, các phòng ăn, các phòng may thêu v. v., tự đóng sách lấy ở trong sở đóng sách của nhà trường và tất cả những đồ cần dùng của mình là làm lấy được cả.

Một nhà giáo-dục trứ-danh người Thụy-sĩ có làm một bài nói về cái nguyên-lý sự giáo-dục ấy đăng ở trong giáo-dục-học tạp-chí Thụy-sĩ có nói rằng: Các cách dạy cũ ở các trường học khiến cho trẻ con không có cơ-hội và tài liệu gì để lý-hội những điều mình đã học được, thành cái sở học là bì tưởng cả, là biết mơ-màng cả mà rồi không ứng dụng ra được việc gì; sự đào-luyện tinh-thần chính-đáng cho người ta không thể chuyên cạy về nghe biết mà thôi, tất phải có tập-quán kinh-nghiệm nữa mới được, cách dạy mới bây giờ khác với cách dạy cũ là ở chỗ đó.

« Không phải cách dạy mới không trọng học-tập đâu; cách dạy mới với cách dạy cũ cũng đều trọng học-tập cả, nhưng cách dạy cũ học-tập mà chú trọng về kỳ-ức, cách học mới học tập mà chú trọng về thể nghiệm.

« Cái bản-chất trẻ con vốn là hoạt-động nên trường học cũng phải theo tính trẻ con mà thành ra cách hoạt-động luôn mới được, chỉ nghe giảng, nghe hỏi không, chưa gọi là hoạt-động, phải dạy cái gì liền cho con trẻ mắt nó trông thấy, tay nó mó vào ngay tới cái việc ấy, tích lũy hình-nghiệm mà tự nhận biết lấy, thế là tinh-thần trẻ con được hoạt-động luôn. »

« Tinh-thần hoạt-động luôn, chẳng những được ích về đường trí dục mà đường thể-dục cũng có thực ích lắm, vì như thế thì thân tâm tất là thư sướng, thân thể tất là phát-đạt hơn là ủ đột tinh thần ở trên bàn học, trong đống giấy cả ngày, bỏi xoa được một vài lúc thể thao, cũng chẳng bổ ích gì cho thể-dục lắm. »

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 30 Avril 1924

Cách-mệnh ở đảo Cuba

in La Havane. — Ở đây có việc cách-mệnh.

Mồ nổ. — 45 người chết

Tin Willing (Virginie). — Một cái mồ nổ. Kéo ra được 45 xác người chết.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 30 Avril 1924

Nước Đức với việc bồi-thường

M. Belgmann, Vogt, và Vondelenburg sẽ đại diện nước Đức tại các hội-đồng xét về việc đường hỏa-xa, và về việc kỹ-nghệ nói trong các tờ trình của các nhà giám định.

Tại hội-đồng Bồi-thường

Hội-đồng Bồi-thường ưng-chuẩn các giao-ước về sự quản-lý các mỏ trong hạt sông Rhur.

Nước Chili với hội Hồng-thập-tự

Nước Chili có lời cảm tạ các hội Hồng-thập tự về việc giúp nước ấy trong buổi động đất mới rồi.

Việc xứ Maroc

Chiều hôm nay, các quan binh-vụ phái-viên của nước Argentine và nước Brésil sẽ đi khắc-sát ở xứ Maroc.

Nước Anh với nước Pháp

Quan Macdonald đến thuyết ngày hôm qua tại Port Talbot có nói rằng vì bài điền văn của ngài đọc ở York, mà sinh ra một điều ngộ nhận cho nước Pháp và nước Anh. Ngài có nói: Các tờ trình của các nhà giám-định kiểm-tra là một cái cơ-hội để khôi-phục lại cuộc hòa-bình. Nếu các nhà chánh-trị Âu-châu bỏ cái cơ-hội ấy, không khi nào lại có một cái cơ-hội tốt như thế nữa. Tôi không muốn bỏ cái cơ-hội ấy, mà tôi lại muốn cho nước Pháp để-huề với nước Anh. Tôi cũng không muốn cho nước Pháp phải cô-lập. Tôi muốn cho nước Pháp với nước Anh giúp đỡ lẫn nhau. Về cái vấn-đề bảo thủ cuộc bình-an, tôi muốn quan Poincaré biết cho rằng nước Pháp không còn hữu bang nào thân-ái bằng nước Anh. Về cái cách xét đoán mọi việc, nước Pháp và nước Anh không hợp ý với nhau, nhưng không phải là nước Anh không muốn cho nước Pháp được bình yên, và không muốn thân-ái với nước Pháp đâu. Tôi yên trí rằng nếu ta đồng tâm hiệp ý với nước Ý và các nước nhỏ, và nếu ta tìm cách cho nước Đức có thể ta lợi đúng bẹn được, thật là ta mở một cái đường lối mới cho chóng đến ngày thiên-hạ được hòa-bình, và liệt quốc đồng lao-công-tác với nhau vậy.

Cavite, ngày 30 Avril 1924

Việc chiến-tranh ở Trung-Mỹ

Tin San Salvador. — Đinh chánh-phủ ở Tegucigalpa bị chảy. Trong số lính giữ kinh-thành, có 30 người đàn bà.

NƯỚC ANH VỚI ÁI-NHĨ-LAN

Quan Thuộc-địa bộ thượng-thư nước Anh, là M. Thomas có công-bố tại hạ-nghị-viện rằng địa hạt tự-do, và địa hạt phía Bắc Ái-nhĩ-lan không thể điều đình với nhau được. Vậy cái vấn-đề ấn-định đường cương-giới phải giải-quyết theo như các điều khoản trong giao-ước của nước Anh với Ái-nhĩ-lan. Ông lại nói: Chánh-phủ sẽ trù tính mọi việc để thi-hành giao-ước. Quan thượng-thư công-bố mấy câu ấy nghĩa là tòa nội-các sắp triệu tập hội-đồng cương-giới, nói trong giao-ước của hai nước, mà Ái-nhĩ lan không ưng cử đại-biểu đến dự vậy.

Tự do diễn đàn

Mấy người bàn góp về sự dịch hai chữ « Agent technique »

Duyệt qui-báo mấy số gần đây, về mục Tự-do diễn-đàn, chư tôn liệt địch chữ *agent technique* ra quốc-âm, rất là có ý nghiên cứu. Qui báo dịch ra chữ chuyên môn tá vụ, rất đủ ý-nghĩa, nhưng hiềm nỗi dài; ông Hoàng-hữu-Giao rút lại là chuyên tá, rất gián và chúng có ý nghĩa, bỉ-nhân thâm thụ lắm, nhưng nghe ra giống như lạ tai. Vì tục ta thường lấy chức quan mà xưng hộ người có chức quan ấy, các công ở ngạch commis mà trước kia dịch là tham tá, lâu nay ta gọi là ông tham rất êm tai, bây giờ dịch chữ *agent technique* ra chuyên tá mà gọi là ông chuyên, có hơi ngọ miệng. Bởi cớ sao? vì cổ-nhân thường lấy chữ tham đặt tên quan chức, như tham-tri, tham-tán, tiếng ấy nghe đã quen, còn chữ chuyên thì chưa có dùng đặt quan chức bao giờ, nên khi mới bắt đầu gọi cũng ngượng. Bỉ-nhân xét chữ *agent technique* nghĩa là học chuyên môn, hoặc về hóa-học, hoặc về địa học, hoặc về công-nghệ học v. v. các ông ở ngạch ấy đều là do học ở Cao-đẳng, về khoa chuyên môn, nay bổ ra giúp việc quan trên, thì dịch là chuyên tá, tuy chưa đủ ý nghĩa bằng chữ chuyên môn tá vụ của qui báo, nhưng rất gián, có thể dùng được, chỉ hiềm một nỗi không êm tai, như tôi đã nói ở trên vậy.

Nay tôi xin hiến chữ chưởng-tá để thay chữ chuyên-tá, chuyên nghĩa là chủ, chưởng nghĩa cũng là chủ, giá sử dương sơ trong sách không giải chữ chuyên nhất môn, mà nói chữ chưởng về, tiếng ấy nghe đã quen, nay dịch chữ *agent technique* ra chưởng tá, có phần dễ nghe, mà vẫn hàm cái ý nghĩa chuyên môn tá vụ (chưởng khoa tá vụ) ở đấy. Trong khi so sánh với ngạch commis, về từ hàn thì dịch tham-tá viên, chưởng-tá viên, khi xưng hô thì nói ông tham, ông chưởng, thư quan chức thì viết địa chỉ tòa chưởng tá, công chính tòa chưởng tá, v. v. có lẽ giản dị và trang nhã. Còn như dùng chữ chưởng-khoa thì có ý nghĩa về sự học chuyên môn, nhưng thiếu ý đã được bổ dụng, mà dùng chữ chưởng-khoa-tá thì khúc khắc không luyện.

Trong qui báo số 2127 ngày 23 avril, ông V. N. K. có tỏ ý muốn dịch chữ *dessinateur* ra quốc-âm, cho có giá trị, mà tránh chữ hội họa và chữ họa công, thì tôi xin hiến chữ điền họa, tiện đây kính cáo để chất công luận.

Hoằng-trường, Ng-huy-Cử (Thanh-hóa)

* * *

Về việc này bản-quán còn tiếp được:

1° Một bức thư của M. Hồ Kinh, thư-ký Thương chính ở Hiệp-hòa có nói:

« Chức *agent technique* các ngạch xin dịch là:

Thương-biện nông-vụ, thương-biện lâm-vụ, thương-biện địa-khoa.

Như vậy khi mỗi người ta xưng hô thì nói quan thương, hay là quan thương-biện, nghe đã thuận lai mà lại sang trọng.

2° Một bức thư của M. Vũ-văn-Đức thư-ký tòa Sứ Bắc-ninh nói rằng:

« Về việc gọi các ông *agent technique* thế nào cho thuận tai đúng nghĩa. Các ngài bàn đã lắm nhưng tôi thiết tưởng không gì bằng là:

« Quan đạc-điền thì vừa đúng nghĩa vừa thuận tai vừa khỏi lẫn với các quan tham các tòa, vừa khỏi lẫn với các chức dịch chốn hương thôn. »

3° Một bài kỳ biệt hiệu là Quảng-văn, nhưng không biết phương danh quý tính của tác giả, vậy khi nào được rõ, sẽ đăng báo để công đồng tiếm.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

CUỘC BAY TỪ PARIS ĐẾN TOKIO QUA ĐÔNG-PHÁP

Trung-úy Pelletier d'Oisy, khởi-hành ở Bender Abbas, ngày hôm qua vào hồi 6 giờ 30 phút. Lúc đi vỡ mất một cái nơ, song hồi 13 giờ 10 trung-úy đã tới Karatchi (Ấn-độ của Anh) Tính ra trong 7 giờ 15 phút bay được 1.250 kilomètres. Lúc đỗ xuống được mọi sự như ý. Bay qua xứ Béloutchistan, trên các núi hiểm trở hiu quạnh rất là khó nhọc. Trong 5 ngày rưỡi trung-úy bay được từ Paris đến Ấn-độ. Thực bay có 38 giờ, được 7.450 kilomètres.

Ngày hôm nay trung-úy nghỉ.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

MMCCCXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu thánh trang-nghiêm vẫn kính [sùng.
Sông Nhị đạo khơi dòng thắm thắm,
Núi Nùng nghĩa dựng cột chong chong
Trăm vua lễ-nhạc quay đầu lại,
Muôn thuở cương thường rõ mặt trông
Còn nước còn non còn miếu-vũ,
Mũ đai xiêm áo chắc còn đông.

Ngô-an-Lạc, Thanh-hóa

MMCCCXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Có phải từ đây mở lối không?
Nhân-nghĩa nền xây cao phố Giám,
Cương - thường cột dựng ngất non
Áo xiêm nàm vẻ từng nơi cửa,[Nùng.
Lễ nhạc trăm đời vẫn ở trong.
Mấy cuộc tang-thương vần chửa mất,
Xem về đạo thánh hãy còn đông.

Trịnh-quang-Vinh, Thanh-hóa

MMCCCXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là nơi quốc bái sùng.
Mấy bực cung-tường cao thánh Lý,
Muôn đời nhang khói ngất trời Đông.
Nước Thù thấm thía dòng sông Nhị,
Hoa Hạnh thơm tho cả núi Nùng.
Nền nếp xuân thu là mãi mãi,
Rừng nho cội phúc dủ bao cùng.

Tá-Dịch, Sơn-bình

MMCCCXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vệ-đạo ai ai cũng một lòng.
Nghiêu, Thuấn, Võ, Thang cơ-chỉ cũ,
Đình, Lê, Trần, Lý khói hương chung
Một dòng Thù Tứ in sông Nhị,
Hai quả Qui Mông tựa núi Nùng.
Đất Bắc trời Nam phù đạo thống,
Nữ-trung học nấy chữ nho-phong.

Điêu - Xuân

34, *Rue Vieille des Tasses Hanoi*

MMCCCXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nguy nga đạo vẫn sùng.
Lý, Nguyễn cách lâu mà chẳng đổi,
Á Âu dẫu giải cứ nguyên-phong,
Linh thiêng đạo thánh dài sông Nhị,
Cao ngất thành văn tựa đỉnh Nùng.
Học cũ ta nên tô điểm lại,
Nghìn năm bia đề thế-gian trông.

N. V. T.

Rue des Tasses, Hanoi

MMCCCXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Cửa thánh ai qua cũng kính sùng.
Người biền Khuê-văn trên gác phượng,
Dây bia Khoa-giáp trước sân rồng.
Mô kinh tần hỏa kêu như cốc,
Trống vị mưa thu tiếng vẫn tùng.
Rõ đạo làm người thầy vạn thế,
Như gương nhật-nguyệt giữa trời [chung.

Nguyễn-trọng-Bật

90, Rue des Pavillons noirs, Hanoi

MMCCCXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Không-miếu nguyên từ Lý khởi công,
Kinh Bắc hương thơm mùi Hán-học,
Trời Nam sáng khắp nét nho-phong.
Bia Lê gác Lý còn ghi dấu,
Cháu Lạc con Hồng dám phụ lòng.
Tang hải trải qua bao thế-kỷ,
Xuân thu lễ nhạc vẫn tôn sùng.

Lê văn-Bảo

41, Rue des Chapeaux, Hanoi

MMCCCXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu còn đây đạo vẫn sùng.
Đầm thắm mưa sa cơn hóa-vũ,
Êm đềm gió thổi ngọn xuân-phong.
Một nền đạo-thống từ Lê Lý,
Đôi cột cương-thường vững Nhị Nùng
Ý hẳn lòng trời chưa nỡ dứt,
May còn trống gục với chuông rung.

Hạc-minh, Mai-hữu-Thanh

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 31 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ-sáu, 2 Mai 1924
3e Année
Âm-lịch
29 tháng ba, năm Giáp-tí
Ngày Tân-tị
Hành Kim Sao Liễu, Trực Trừ
Kỵ Tác-tướng, Xuất-hành
NGHI : Hôi-hợp, Quan-kế, An-sáng, Khai thị, Mộc dục, Tẩu xà, Loại-đầu, Giải-trừ

Giá bạc. Kể từ ngày 1er Mai 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 10.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 1er mai 1924* : 3%. 53, — 3,% Thứ hoãn vốn dân 66,40 — 4%. 1917 58 25. — 4,% 1918 57,15. 5%. 1915-1916 70 55. — 5%. 1920 84. — 6%. 1920 85, 70.

Tin tàu. Tàu *Hanoi* mang thư đi Pac-khoi, Hoi-hao, Kouang-Tchéou-Wan và Hong-kong đến ngày chủ nhật 4 Mai hồi 19 giờ ở Haiphong sẽ khởi hành các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 6 giờ 20 sáng 4 Mai.

Trường Y-học và Dược-học. — *Đông-dương quan-báo* ngày 26 avril có đăng nguyên đạo nghị định quan Toàn-quyền ngày 22 avril sửa đổi lại các thức dạy học tại trường Y-học và Dược-học, dài có đến hơn mười hai trang chữ in.

Trường Y-học và Dược học chia làm tám ban :

1° một ban dạy về vật-lý-học, hóa-học và bác-vật học (P. C. N.).

2° một trường y-học kiêm bị tức là trường dạy thi đỗ được đến bậc bác-sĩ.

3° một trường Dược-học kiêm bị tức là trường dạy thi đỗ được đến bậc bào-chế như ngạch Tây theo như chỉ dụ ngày 30 août 1923.

4° một trường luyện tập các ông thầy thuốc thi-sai.

5° một trường luyện tập các ông bào-chế thi-sai.

6° Một ban luyện thầy thuốc ngạch bình.

7° Một ban dạy người Trung-hoa.

8° Một ban dạy các cô đỡ.

Việc qua cầu sông Cái. — Có mấy người đi xe tay qua cầu sông Cái phàn nàn rằng những xe ô-tô đi ở đàng sau đến cứ thúc xe chạy cho mau để chóng vượt lên trước, vì thế mà có xe phải dừng lại ghếch một bên bánh xe lên bờ hè cầu để lấy chỗ nhường ô-tô đi lên trước. Những người ngồi xe tay chịu dừng xe mình lại như thế là dại ; mà người ngồi ô tô cũng là làm một điều trái phép, vì đã có nghị định cấm trong khi đi cầu không được vượt lên trước ; có muốn vượt lên trước, thì phải đợi đi đến chỗ cầu rộng khuỳnh ra để xe tay có thể nép về một bên mà không nguy-hiểm gì cả. Ấy những cái nạn xảy ra ở trên cầu là tại những sự trái lệ ấy cả.

Giấy bạc giả. — Trong một số báo trước, bản quán đã đăng rằng sở Mật-thám Haiphong có bắt được mấy người Khách mang giấy bạc giả ở bên Tàu sang nhiều lắm, mà những giấy ấy phần nhiều là giấy 5 đồng và giấy một đồng.

Những giấy giả này, ta không được nhìn thấy, nên chưa biết họ làm sai những chỗ nào và khác các giấy thật ra làm sao. Được gì nhà Ngân-hàng ở đây có quyền lợi nhất về việc phát hành giấy bạc, nên xét những giấy bạc giả lẫy khác giấy bạc thật thế nào, rồi bá cáo cho công-chúng biết như nhà ngân-hàng ở Saigon mỗi khi bắt được giấy giả thì cáo bị cho công-chúng ngay.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương khu đã mới đến Bắc-kỳ hội-tình.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tenis, Fex, Rahat, Casablanca Port-Gentil Al-cập Huế.
Ngoại khoa, bộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh cùng mai
Giờ khám bệnh : buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 đến 17 —
KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32, GIÁP nhà số 256
3013.

Thi các tiếng Đông-phương. — Đấu bài luận quốc-ngữ ra cho những người qui quốc ứng thi kỳ đệ nhì cấp thi tiếng Việt-Nam như sau này :

Vous écrivez une lettre à un ami récemment arrivé de France pour lui donner des conseils sur l'hygiène physique, intellectuelle et morale que vous a suggérés l'expérience de la Colonie.

Việc đặt các đường điện-thoại. — Nguyên độ trước quan chánh sở Bưu-điện có viết thư hỏi quan thống-sứ cho biết ý-kiến phòng Thương-mại về việc đặt đường điện-thoại đi các tỉnh thế nào, những đường nào là khẩn cấp hơn cả, thì vừa đây phòng Thương-mại có thỉnh cầu đặt những đường thứ tự như sau này :

1° Đường Hanoi đi Vĩnh-yên thì xin nối thêm đến Tuyên-quang, mà qua Việt-trì và Phú-thọ ;

2° Đại nối đường Phú-thọ lên đến Yên-báy Lao-kay.

3° Nối đường Lao-kay lên Chapa ;

4° Nối đường Hanoi đi Bắc-ninh lên đến Paũ-lạng-thương và Lang-sơn ;

5° Nối đường Lang-sơn lên đến Cao-bằng ;

Đặt đường Hanoi lên Thái-nguyên và Bắc-kan.

7° Nối đường Nam-định đến Thái-bình ;

8° Đặt đường Hanoi lên Sơn-tây.

Sau nữa các hội-viên lại phàn-nàn rằng các bà đầm coi việc cầm giấy nói không thạo việc cho lắm, có lẽ là tại học nghề chưa tinh tường.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ thứ tư 30 Avril đến ngày thứ bảy 3 Mai 1924.

HELIOTROPE

Hí-kịch chia làm 6 phần
M. Georges D. Baker soạn
M. Frédéric BURTON đặt cảnh

Chương-trình từ ngày chủ nhật 4 đến ngày thứ ba 6 Mai 1924.

LA FILLE DES CHIFFONNIERS

Hí-kịch chia làm hai đoạn
Do MM. Anicet Bourgeois và Ferdinand Dugué soạn
M. Henri Desfontaines đặt cảnh

Việc cấm xuất cảng những đồ cổ và đồ mỹ-nghệ. — Độ trước bản quán đã đăng rằng quan Toàn-quyền có hỏi ý-kiến các phòng Thương-mại về cái dự án chỉ đợ cấm xuất cảng tại Đông-dương những đồ cổ bay là đồ mĩ-nghệ. Việc ấy phòng Thương-mại Hanoi giao cho tiểu-ban hội-đồng xét thuế Thương-chính khảo cứu thì nay ban ấy đã trình Hội-đồng như sau này :

1° Nên phân biệt rõ thế nào là đồ cổ và thế nào là mĩ nghệ

2° Sở liệt-kê những vật nói ở điều thứ nhất cái dự án chỉ dụ ấy đổi lại như sau này :

Các pho tượng, các đồ chạm, sách in, sách viết và các đồ vật khác từ thế kỷ 19 trở về trước mà có cái đặc-tính thái-cổ, cổ hoặc là thuộc về cổ-vật học.

Chữ đừng định là : những đồ có đặc tính thái-cổ, cổ, hay là thuộc về mỹ nghệ.

3° Nên định rõ rằng chỉ cấm xuất-cảng những đồ của Đông-pháp thôi, chứ không cấm những đồ Tàu, đồ Nhật hay là đồ ngoại quốc.

4° Sự cấm ấy cũng nên có giới hạn và lại nên châm chước xem những đồ nào là của người Pháp sưu tập được đã lâu năm.

5° Việc xét những đồ cổ thì nên giao cho một hội đồng đủ tư-cách về việc ấy.

Lần này là lần thứ mười mấy ? — Đường điện-thoại Hanoi đi Haiphong lại mới bị cắt trộm mất hơn 3,000 thước dây.

Trong khoảng có 10 ngày hôm nay chúng cắt vừa 3 lần, mà lần nào cũng mất nhiều lắm. Lần nào chúng cắt vào quãng kilomètre 31.

Đường này vì quan trên đã sức cho dân sở tại cứ độ 300 thước phải đặt một vọng gác, thỉnh thoảng lại phải đánh mõ hay thổi tù-và để canh giữ. Vậy mà cứ mất luôn mãi như thế này thì cũng lạ thật.

Việc bội tín và mạo chữ. — M. Cauvin phạm tội bội tín và mạo chữ lấy tiền của một nhà in phố Paul-Bert mà trong báo đã nói độ trước thì nay quan Biện-lý đã ủy quyền cho sở Mật-thám xét hỏi.

Ngạch quan lại. — M. Dương-tự-Phan, tri-phủ Lạng-giang (Bắc-giang) và M. Hà-duy-Thanh tri phủ Nghĩa-hưng (Nam-định) được đổi lẫn cho nhau.

M. Ng-duy-Liêm, thừa-phái hạng tư, lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp phủ Lâm-thao (Phú-thọ), được phép nghỉ 12 ngày về Hanoi.

M. Hàn-ngọc-Huyến, thừa - phái hạng năm phủ Lâm-thao tạm kiêm việc thay M. Ng-duy-Liêm

Ngạch tòa Sứ. — M. Đặng-đình-Chúc, được bổ thư ký công nhật, lương mỗi ngày 7 hào, tại tòa nhì phủ Thống-sứ, kể từ ngày 16 avril 1924.

Ngạch công-chính. — M. Lương-đắc-Vy, thư ký hạng ba, ngạch công-chính, được phép nghỉ 30 ngày, lĩnh cả lương.

Ngạch cô đỡ. — Cô đỡ thực thụ hạng năm Ng-thị-Vinh, đã từ dịch, nay lại được tái bổ làm cô đỡ thực thụ hạng sáu

Tiệc tháng và diễn-thuyết ở hội Khai-trí. — Hội Khai-trí có lời nhắc lại các ngài hội-viên rằng tiệc tháng định vào ngày chủ-nhật 4 Mai này (tức mồng 1 tháng tư ta) đúng 7 giờ tối. Ngài hội-viên nào ở các tỉnh muốn dự tiệc xin viết thư về cho biết trước để tiện sửa-soạn. Tiệc xong vào 8, 9 giờ có diễn-thuyết, ông Phạm-Quỳnh sẽ diễn về vấn-đề : « Địa-vị người dân-bà trong xã-hội nước ta ». Cuộc diễn-thuyết này có bà lớn Thiếu Hoàng-trọng-Phu làm chủ-tọa, và có nhiều các bậc danh-giá trong nữ-giới, các nữ giáo-sư và nữ học-sinh đến nghe. Lần này là lần thứ nhất diễn-thuyết cho nữ-giới nghe. Xin các ngài hội-viên vui lòng đem các bà các cô lại nghe cho đông. Các bậc nữ lưu trong thành-phố có chiếu-cố đến, hội cũng sẵn lòng hoan-nghênh. Đến dự tiệc 7 giờ — Đến nghe diễn-thuyết 9 giờ.

H. K. T. T. Đ. thông-báo.

Người thất cổ hôm kia. — Người thất cổ hôm kia ở trong cái lều gần miếu hai cô thì nay sở Cẩn-cước đã xét ra là tên Ng-v-Lương, 24 tuổi, không biết quê quán ở đâu, bốn năm trước đã bị tòa án Trùng-trị Hanoi phạt 1 tháng tù về tội du đãng.

Chó dại hay không ? — Một người cu li tên Ng-văn-Thịnh đi bắt chó chạy dông, bị một con chó cắn phải bàn tay phải. Con chó ấy phải đem đến sở thú-y xét có phải chó dại không.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói	0 p. 05
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bán kín, mỗi hộp hai mươi điếu	0 $ 35

Cái nạn hàng ngày. — Sáng thứ ba vừa rồi, một cái xe tải thư ra la-ga khi mới ở sở Bưu-điện đi thì gẫy mất một cái bánh đàng sau. Hai con ngựa thấy vậy lồng lên, may một người đánh xe với một người cảnh-sát tây cố giữ lại được. Các thư từ lại phải chuyển sang cả xe khác.

Sáng hôm qua ở đường Sơn-tây lại có một cái xe ô-tô ở Hanoi đi lên, trong có một người Tây ngồi đo một người *chauffeur* ta vận mấy vì tránh một người đàn-bà đi chân mà dụng phải một cái cây, hư cả đằng trước xe, nhưng tránh được một người lại va phải hai người khác.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cuộc sổ số của hội Quán-công hội tỉnh. — Chiều hôm qua, hồi 5 giờ, tại nhà hát Tây đã mở sổ của hội Quán-công hội-tỉnh (Médaille militaire).

Số	17 471	được 4.000
—	990 —	1.000
—	2.877 —	500
—	18.051 —	500

Còn những giải dưới sẽ đăng sau.

Hội kỷ-niệm bà Thánh Jeanne d'Arc. — Đến ngày chủ-nhật tuần thứ nhì tháng năm tây là ngày 11 Mai là ngày hội bà Thánh Jeanne d'Arc. Ngày thứ sáu 2 Mai thì các ông hội-viên thành-phố có chân hội-đồng tổ-chức việc hội sẽ họp tại tòa Đốc-lý để bàn định và xếp đặt công việc mở hội.

Giấy bạc giả. Hai người Khách may áo nịt lót bằng giấy bạc giả mà bản báo đã nói trước là tên Hồ-chan-Cong và Thong-suong-San. Số giấy bạc ấy là 1.400 tờ toàn giấy 5 đồng cả. Giấy ấy tiêu được xong xuôi, thì họ được 7.000 đồng.

Khuyến giáo không có phép. — Sở cảnh-sát đã bắt lỗ tên Hoàng-đắc-Thanh, Đinh-v-Tuyên và Trần-Bình, đem sổ đi khuyến giáo tất cả các nhà ở phố Khách. Sở cảnh-sát xét ra mấy tên ấy đặt chuyện ra để đi kiếm tiền, cho nên đã tống giam rồi.

Chó dại. — Con chó cắn phải M. Gounel hôm trước, nay chết vì bệnh dại ở trong nhà nhốt sức vật. Lại con chó của M. Karim Moulé, ở Đường-cát, cắn phải một đứa bé 14 tuổi, cũng ở phố Đường-cát.

Cuộc đua ngựa. Đến ngày chủ nhật 4 mai 1924, sẽ có cuộc đua ngựa. Chương-trình như sau này :

Giải Golf chạy 1.400 m.

Tên chuồng ngựa	Tên ngựa
—	Fend l'air
Ng-văn-Nhân	Phi-long
Ng-Th.-Khuê	Etoile
G. F.	Sans-souci
Ng-h.-Hợi	Ajax
Cửa cấm	Pyrrhus
—	Dents d'or
Du Bac	Quinquina
—	Quảng-yên
Bleue	Na-cham
—	Dédé
Rouge	Espoir
Roché	Cent dollars
Đ. K. Long	Promodo
—	Pacha
Cyrnos	Nankin

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu-thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cảm cái ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem da thịt mình ra cho người thích chết, dầu máu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt của cô, thật vạn-cổ mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất lý kỳ, vậy xin dịch ra để công hiến các bạn độc-giả.

PHẠM-BÌ-CẦM dịch-thuật

Tư-đức bèn lấy bánh đưa cho hắn ăn, nhưng hắn cũng không nuốt được, Tư-đức thấy vậy, biết rằng hắn cũng không sống được nào !

CHƯƠNG THỨ IX

Tư-đức ăn một miếng bánh và hai miếng cánh gà, đoạn rồi gọi hai người thủy-thủ bảo lấy cành cây là khô đốt một đống đám, lại lấy một lá cờ con buộc lên ngọn nêu dựng trên ngành đá, để có tàu thuyền nào đi qua ngoài bể thì biết hiệu mà vào cứu. Song bụng nghĩ mù thì đây, cờ thì nhỏ, dầu có tàu bè đi qua ngoài bể, cũng chưa chắc đã trông thấy nào !

Bấy giờ mặt trời đã mọc, sương móc đã tan, Tư-đức bèn đem cái chăn chiên ra hong, và luộc trứng chim để làm bữa cơm sáng. Dật-khắc ăn bốn quả trứng và một lẫm bánh. Tư-đức lại gọi Mễ-nhân ra cho ăn, nhưng Mễ-nhân thì cứ nằm thiêm thiếp như người ốm. Miệng nói :

— Cho tôi xin hớp nước thôi.

Nói đoạn, lom khom ra chỗ hành nặng ngồi sưởi, rồi nói với Tư-đức rằng :

— Nữ-sĩ ơi ! Không khéo tôi chết bỏ xác ở đây mất !

Lại nói :

— Khốn nạn thân tôi, gia-sản hơn hai trăm vạn, mà không ngờ ngày nay chết như thân con chó thế này. Bây giờ ai đem tôi được về đến cửa đền nhà, thì lấy hết của tôi tôi cũng xin vâng. Lúc này tôi lại muốn già được làm một anh thư-ký mà yên thân lại hóa hơn. Bằng không thì làm một nhà trước-tác, lương tháng chừng 20 bảng cũng được. Tôi nói thế thì ra tôi quẫn mất rồi, tôi đường là một ông phú-hào, nay lại muốn sợ xuống làm một người làm thuê viết mướn hay sao ! Coi vậy thì đủ biết tôi lú lẫn mất rồi, trời ơi !

Nói đoạn cất tiếng khóc lên hu hu. Tư-đức thấy vậy, bụng nghĩ người này ngày trước giàu có kiểu ngạo biết dường nào, mà bây giờ đến nỗi thế, mới biết đạo trời không thường, họa phúc xoay vần thật.

Bấy giờ Mễ-nhân lại nói :

— Tôi chết bỏ xác ở đây bây giờ, thật là chết không có chỗ mà chôn. Của cải thì để cho thằng Ái-diệt-sinh và Lộ-tư-kha nó ăn cả. Trời cao đất dày, nghĩ đã thấm thía hay chưa ! Nó đã giàu nứt đố đổ vách nó ra, mà mình còn tiến thêm của đến cho nó. Con cái nó sau này tất là lấy vợ lấy chồng những chốn sang trọng, giao kết với các bậc vương hầu ; mà cháu mình thì bơ vơ, cửa nhà chẳng có, vợ con thì không. Tôi thực già mà dại, ăn năn thì sự đã rồi. Tôi giận đuổi nó đi, không biết bây giờ nó lưu lạc phương nào, tôi thì lại mắc nạn ở đây, biết kiếp nào chú cháu còn được thấy mặt nhau nữa. Nhưng nói cho cùng thì chú cháu nhà tôi sở dĩ đến lìa bỏ nhau, chẳng qua cũng là bởi nữ-sĩ cả. Nữ-sĩ đến đòi tiền tôi, tôi không trả, cháu tôi nó thấy vậy, nó phát khùng lên, thành ra chú cháu thất hòa với nhau. Tôi cũng hối rằng tôi xử với nữ-sĩ cũng có điều tệ thật. Nhưng nữ-sĩ cũng nên thể lượng cho rằng buôn bán thì ai khỏi đong đầy bán vơi, mua đắt bán rẻ, nếu buôn bán mà cứ giữ lấy điều nhân nghĩa thì còn lấy đâu làm lời. Tuồi xin nữ-sĩ cũng chớ nên nhớ chi đến việc trước, nhân lúc này mà trả thù tôi. Nữ-sĩ cũng nên biết rằng buôn bán thì ai cũng thế, chứ không riêng gì một mình tôi vậy.

Tư-đức nói :

— Không, tôi thực không có để tâm chi đến những việc ấy. Nhưng ông vì chỉ đem những lời nói nhỏ mà đem cả cơ nghiệp cho người ta, thì điều đó ông ăn năn là phải lắm.

Lúc Tư-đức nói thì Mễ-nhân vờ đầu dựt tai, không để đâu cho hết cái hồi.

Tư-đức lại nói :

— Trước chẳng phải sau phải. Bây giờ ông đã biết hối, thế thì sao ông không làm một tờ di-chúc khác, rồi đây ra anh người thủy-thủ cũng đủ làm chứng cho ông, như vậy há chẳng được ru ?

Mễ-nhân nghe nói, mừng rỡ mà rằng :

Hay lắm ! phải lắm ! cách ấy thì diệu thật, thế mà sao tôi lại không nghĩ ra. Nay tôi lập tức bảy hết mọi cái cựu-ước đi, làm lại một cái tân-ước, bao nhiêu di-sản của tôi, để lại hết cả cho Thấu-tư. Than ôi ! Tôi hết cả cho Thấu-tư. Thôi ! Tôi nghĩ nát gan nát ruột mà không nghĩ ra. Thôi, nữ-sĩ làm ơn vực hộ tôi dậy để tôi viết.

Tư-đức nói :

Ở đây làm gì có giấy bút mà viết

Mễ-nhân lại thở dài đánh sượt một cái, rồi nằm vật xuống Hồi lâu lại nói :

— Lại không kiếm đâu được một mẩu bút chì và mảnh giấy hay sao ? Không cần chi nhiều, chỉ một chút gọi là cũng được.

Tư-đức nói :

— Làm gì có. Nhưng để tôi hãy thử đi kiếm xem.

Tư-đức bèn đi tìm hai người thủy-thủ, hỏi mượn bút chì, nhưng hai người đều nói không có, về bảo Mễ-nhân Mễ-nhân ngẫm nghĩ hồi lâu, sực nhớ ra mà rằng :

— À ! thôi được rồi, để lắm không khó gì cả. Không có giấy thì ta lấy máu viết vào lụa, còn bút thì ta làm bằng lông chim. Tôi đã thấy trong tiểu-thuyết, có người làm như thế, ở thôi, được rồi !

Tư-đức cũng lấy làm phải, nhưng tìm mãi không có lụa trắng, mà đến cả vải trắng cũng không.

Tư-đức nói :

— Mấy người đều mặc áo dạ thâm cả, thì viết làm sao cho rõ chữ ; còn có một cái khăn mù-soa bằng vải, nhưng đã rách bét ra cả, cũng không thể viết được.

Vốn Tư-đức cũng có một cái khăn mù-soa đấy, nhưng trong lúc thắng thốt, bị gió bể cuốn xuống nước mất, tìm mãi cũng không thấy. Than ôi ! Giá lúc này mà kiếm được một thước vải, thì thước vải đó giá đáng hai trăm vạn vậy.

Mễ-nhân nói :

— Thế thì hỏng, không ai có cả thì biết làm thế nào bây giờ. Trong tiểu thì cũng còn tiền đấy, nhưng tiền bây giờ cũng vô dụng. Chao ôi ! Nữ-sĩ ơi ! Trong mình nữ-sĩ lại không có lấy một mảnh vải nào ư ? Nữ-sĩ thì cho tôi được một mảnh vải bây giờ thì tôi xin hậu tạ. Nếu tôi mà qua cẩu thoát nạn, thì sau này tôi xin hủy cái giấy hợp-đồng của nữ-sĩ đi. Nữ-sĩ không tin thì tôi xin viết vào đằng sau mảnh vải. Mà tôi lại xin ghi vào di-chúc cung tặng nữ-sĩ 5000 bảng.

Mễ-nhân lúc bấy giờ ra khổ cuống quít lên, nói liều nói lĩnh đi cả, Tư-đức đỏ bằng hai mà lên mà rằng :

— Thật quả tôi không dám tiếc, trong mình tôi thật không có một thước vải nào là vải trắng cả, vì đêm tối vơ được cái áo nào thì mặc cái ấy, có kịp chọn đâu. Đến khi trời sáng thì tàu ấp đầm rồi, còn thì-giờ đâu mà thay áo.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên ta ra đây, chư không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, làn Nội-các phụng lời chân phê rằng :

Chiếu nay đã được phong của MONTES qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để dùng ngự dã ở quê rất bun, đóng nên ở kinh thường, trước sẽ nhờ thị giờ cho qui được phòng chỗ ông đã có tinh-giờ.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư và báo nữa.

Giải Hội-đồng thành-phố chạy 3.000m.

Ng-huy-Hợi	Rigadin
Cửa cấm	Pyrrhus
—	Coco
Blanche	Dictateur
—	Défi
Bleue	Papillon
Roché	Béguin
Đ. K. Long	Sept-pagodes

Giải Cercle Sportif chạy 2.400 m.

Y...	Diavolo
Métropole	Ronsky
Ng-huy-Hợi	Mon désir
—	Détham
Cửa cấm	Phidias
Blanche	Brûleur
—	Darandal
Cyrnos	Fétard

HÀ-ĐÔNG

Một điều hương-hộ nên chú ý. — Mấy hôm nay, hương-hội làng Xuân-tảo đương khởi công xây lại cái cống Ao-vạc ở giữa con đường từ cổng làng ấy cho xuống đến bờ hồ Tây. Cống xây bằng xi-măng và lại đắp rộng thêm đường, như vậy thực là tiện lợi cho sự đi lại lắm. Nhưng chỉ được một quãng ấy thôi, còn cái cống chuôm hai ngách cũng hẹp lắm; những khi mưa to nước ở cánh đồng trên tràn xuống, thành ra cống hẹp không đủ sức chảy, tràn qua cả đường, các xe cộ không đi lại được, mà khúc đường ấy lại thấp, lắm khi vì nước ngập mà hỏng cả đường, còn từ cống Ao-vạc cho xuống đến bờ hồ, còn 3 cái cống, tuy rằng đã xây bằng gạch thật, nhưng xây hẹ quá, mà trên miệng cống lại không xây tường lên, đến khi có người tát nước, thì nước ở dưới cống cứ bắn tung cả lên trên mặt đường, gia dĩ các xe có đi lại nhiều, thành ra hư hỏng cả đường mà lại trở ngại cho cả hành-khách là vì đường thì khó, mà đến quãng ấy lại bị một vài khúc lội thực là bất tiện cho người qua lại và e có sự nguy-hiểm xảy ra. Vậy đó là một điều hương hội cũng nên chú ý mà trù tính xây cả những cống ấy thì sự tiện lợi mới thực được hoàn-toàn.

V. N. T. lai cảo.

NGHĨA-LỘ (Yên-bay)

Một điều nên nói — Sáu giờ chiều 11 avril, có một con đòng dữ dội, làm cho cái nhà trường học, (lớp đồng-ấu) bị đổ sập xuống, bàn ghế gẫy tan nát mất ít nhiều. Sáng hôm sau học trò đến học, trông thấy quang cảnh nhà trường bị đổ, chắc phải buồn lòng. May sao có mấy gian nhà đông kạch bỏ không, bèn quét dọn cho học trò đến học. Nhưng có một điều là nhà trường tạm đó lắm thấp quá, bốn mặt trống không, chẳng có phên vách che gì cả. Khi đâm trời còn dễ chịu, khi mưa to nắng lớn thì cũng thiếu một chút vệ sinh.

Cảnh tượng đón Nghĩa-lộ. — Đón Nghĩa-lộ đây so với mấy năm về trước cảnh tượng thực đã ra chiều vui vẻ lắm rồi. Trên nhờ chánh phủ và quan đốn sở tại, mở mang đường lối cho tiện việc vận tải buôn bán, mở thêm nhà trường và bổ thêm thầy giáo lớp nhà thương và bổ thầy thuốc để cứu chữa thuốc men cho dân làng, dụng các nhà công, để các người làm việc ở rất là cao ráo, mát mẻ. Nay lại sắp làm lại các công sở bằng gạch, đang khai giếng lấy nước trong lành cho dân dùng. Xế mương xây cống để dẫn thủy nhập điền cho dân làng có nước mà cày cấy. Trong các dân gian cũng đã thử để cải lương phong tục. Khai phá cây cấy những gò rậm đồng hoang cho trong làng tăng thêm số ruộng nương, vì vậy cho nên người Kinh và người Hoa-kiều tới làm ăn buôn bán càng ngày càng đông đúc.

Có lẽ đón Nghĩa-lộ vài năm nữa thành một tỉnh nhỏ vậy.

Lê Phúc-đường lai cảo

HÒA-BÌNH (SUỲT)

Mông ân vũ lộ. — Mới đây quan chánh tri-châu Mai được sắc Hàn-lâm kiểm thảo, hồi 4 giờ chiều ngày 25 avril l'nh sắc về tới châu lỵ, hàng châu và hàng phố đón rước một cách rất trọng thể. Khi sắc về tới nơi có rước vào công-đường làm lễ bái vọng; xong quan châu có đặt một tiệc trà ở giữa công-đường để khoản đãi hàng châu và hàng phố. Trong khi tiệc quan phó tri-châu có thay mặt hàng châu đọc mấy lời chúc mừng, đại ý có khen ngợi những cái tài năng và trí thức của quan chánh châu đã làm nên được nhiều điều đức chính cho châu dân nhờ, nay được ân thưởng như vậy, thực là xứng đáng, và lại mong mỏi sau này lại được cao thăng.

Quan phó châu đọc xong, quan chánh châu có đáp mấy lời cảm ơn.

Một người dự tiệc lai cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Bán dược cọp — Vừa rồi ở làng Tây-hồ lại rầm rũ cọp ra phá nhân-dân và súc vật, những người đi than củi phải chịu bỏ nghề nghiệp thiệt hại quá chừng, những cách trừ khử con ác thuật như là gài bẫy đào hầm đều chẳng thấy nghiệm.

Một ông Tây cũng một bà đầm nghe đâu vốn là người xa-lạp gióng đã trèo non lận núi mấy hôm nay để tìm cách hại con tạo xấu thì đã bắn được nó tối hôm thứ sáu vừa rồi, con cọp to lắm, khi bắn được liền chở xuống Hué đến tiệm chụp bóng cả hai vợ chồng đều mang súng mặc đồ xa lạp để con cọp ở giữa hai người đứng hai bên mà chụp bóng, xong rồi thì đem xuống nhà hạ thịt lột da, còn thịt thì cho bọn thổ dân ở miền ấy đem bán; lắm người mua thịt cọp, nên khoanh khắc hết ngay.

Trừ được một con ác-thú như thế, thật là làm phúc cho dân biết bao nhiêu, mà khá khen thay một bà đầm chính là kẻ nhược chất nơi thâm-khuê, thế mà cũng mang súng vào rừng xông pha nơi chốn hổ báo hiểm sâu. đêm hôm lạnh lẽo mà giết cọp, ấy mới gan mới tài.

Giá gạo ngày nay. — Nay chính là ngày mùa mà giá gạo vẫn đắt lắm một quan chỉ được năm lon rưỡi thôi, các miền nhà quê cũng hiếm gạo lắm phải lên buôn gạo mãnh tại Huế đem về bán chẳng biết ngày nào mới có gạo hạ giá, nhân dân lấy làm ta thán lắm.

Bán một cái xe ô-tô « Rolland-Pilain » 12 mã lực. Còn mới chưa hề phải chữa bao giờ.

Theo như giá xe bây giờ thì bán hạ bớt đi 6.000 quan.

Hỏi tại bản quán. 3831

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Mấy lời cảm tạ quan Chánh-công-sứ Lesterlin. Dân chúng tôi ở ven của biển Triều-tân, chiều theo địa hạ xứ Triều-vịnh, bãi buông ước 1000 mẫu, xưa nay vẫn bỏ hoang. Vì vậy sự làm ăn của dân eo hẹp lắm. Mấy năm nay dân chúng tôi vâng lệnh quan trên, bớt lệ tế tự xa phí: thu được bạc 600 đồng, để vào xã-thương, (bạc ấy để phòng khi hung hoang, giúp đỡ cho người nghèo túng trong làng).

Sau dân chúng tôi xin phép quan huyện, lấy bạc xã-thương ấy, cấp cho trai hộ, thử đắp một con đê ở xứ Triều-vịnh, khẩn được 100 mẫu ruộng, ruộng ấy nay đã thành thục. Khi ấy quan chánh-sứ Lesterlin cùng quan tỉnh thân hành đến khám xét. Ngài thấy xứ đất Triều-vịnh còn lưu hoang, lại xem xét dân tình hương ấp. Ngài có hiểu dụ dân nên đắp thêm đê khẩn ruộng lập thêm trường dạy học, cùng là cách thức vệ-sinh, công việc hương-chính, dân chúng tôi đều tuân lời làm các việc ấy.

Việc nông đê thì ngài lại lấy của công 8000 đồng giúp cho, đắp thành con đê 70 0 m. ngự nước mặn, khẩn thêm ruộng 900 mẫu

Việc trường học thì ngài bổ thầy giáo, và cấp cho sách vở đồ đạc, ngài lại tư xin Chánh-phủ cho phép lập hội Bảo-trợ học hội, để giúp đỡ học-trò trong trường và lại cấp lương cho học-trò đi học tỉnh học Huế.

Ngày năm ngoái, ngài lại đề-bình thưởng cho dân chúng tôi, một tấm biển bốn chữ « Cổ tư mỹ triều » và thưởng phẩm hàm cho chánh hội và lý-trưởng.

Dân chúng tôi, được đội ơn ngài, dương mong rằng ngài còn trọng nhậm ở đây được lâu để còn được mông ơn ngài chiếu cố.

Nay nghe tin ngài sắp về hưu, dân chúng tôi có dựng tấm bia, để kỷ-niệm công đức của ngài về lâu dài.

Đồng dân xã Hội triều lai cảo

TOURANE

Mất mùa thuốc lá. — Nhân mấy trận mưa dầm độ trung-tuần tháng hai vừa rồi, bao nhiêu đám thuốc lá đều bị ủng hỏng hết cả, cho nên giá thuốc đương 25 đồng một muôn ngon, mà tự nhiên cao tới lên đến 40 đồng.

Thuốc lá là một thứ thổ sản nổi nhất ở các làng gần đây, như Nghi-an, Hòa-quê, Cẩm-lệ, Phong-lệ, v. v. mà lại là một món hàng tiêu thụ mạnh nhất ở Huế, mỗi năm người ta bán có đến mấy vạn đồng.

Cả 40 một muôn đó là mới kể sự mua lại trong các làng, như đem ra đến Huế rồi, lại còn phải nộp thuế Thương-chánh, trả tiền cước xe lửa nữa, thành ra vừa chân 50 đồng. Thuốc cao như thế mà mấy hôm nay ở các ga từ Tourane đến Liên-chiểu, hôm nào cũng thấy hàng mấy chục gánh thuốc chở ra Kinh. Còn các nhà phú thương ở Huế cũng tranh nhau vác bạc ngàn vào mua soát tại cội. Khiếp thay cho sự hút thuốc lá, mỗi năm có bạc vạn bay ra khỏi nhà ra tro !

Chết bởi cớ gì ? — Nghe nói tối hôm nọ, ở lối đường mới có người dân ông bị ma vật chết. Thực hư thế nào chưa rõ, song cứ theo lời người ta thuật lại, thì người này rất phốp pháp mạnh mẽ, lại có tánh ưa cờ bạc, thường đêm hay đi rảo tìm sòng; hôm ấy cũng dắt tiền đi đánh, không gặp sòng lại trở về, khi đến đó không

(Xem tiếp trang thứ 7).

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 1er mai 1924

TÔ-THỊ VỌNG PHU

Chinh phu sao nỡ ở hai lòng.
Bạc phận là gương khách má-hồng.
Còn nước còn non còn trình phụ.
rơ trơ người đá đứng chong chong.

Có nhiều cảnh hát tức cảnh rất nay.

Tối thứ sáu 2 mai 1924

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

PHÙ-DUNG GIÁNG THẾ

(Hát chèo)

Tích thứ hai :

ĐƯƠNG-DƯƠNG TRƯỞNG-BẢN

(Toàn trẻ con diễn)

CÁO-BẠCH

Các ngài ở các tỉnh, có da bò con bán, (Peaux de veaux) xin viết thư về : Boite postale No 9, Hanoi, sẽ bán được giá thực cao.

HIỆU

MINH-DƯƠNG

MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC

của Bông pháp Yên-thảo công-ty

HÃN BUÔN VÀ BÁN LẺ

CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ

Giáo phố hàng Gai số 83

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VICHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cùng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Montès, NHÀ BA CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BA CHUÔNG mà mua muối Sels Vichy.

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

Lời bá-cáo cần kíp

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Đến ngày 31 tháng 7 tây năm 1924 này, thời sẽ kết sổ, thôi sự nhận các sổ của các ông bà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích.

Vậy ông bà nào có sổ gửi tiền mà chưa giao cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở số 3 phố Jauréguiberry, Hanoi, thời xin giao ngay cho ông ấy trước ngày 31 Juillet 1924, quá ngày ấy, người có tiền gửi sẽ mất quyền đòi hỏi về số tiền mình gửi.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

2094. Y. M. GRENES.

NẾU thấy ai mắc bệnh suyễn, bệnh ban thì nên bảo người ta dùng thuốc hằng hót, bằng điếu văn (REMEDE D'ARYSSINIE EXIBARD EN POUDRE, CIGARETTES)

Thuốc này hiệu các hương-sư ai cũng lấy làm hiệu-nghiệm. Mỗi năm chữa được hàng nghìn người khỏi bệnh.

Ai bị bệnh cứ mỗi cái đi, hoặc trên một mảnh giấy nhỏ mà đốt, rồi hít cái khói thuốc, thì tắp tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu lạ thường. Hút thuốc quấn, Alexandre Exibard (CIGARETTES D'ARYSSINIE EXIBARD) công-hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái bằng quảng cáo quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu :

Có bán tại : H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bao-chế.

Gửi bán tại | BLANC, Hanoi | MONTÈS, Hanoi

祥和裕 YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 206

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vải nhiễu, hàng tốt nhiều lắm, hàng thật rẻ, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng to (Bắc-bộ) như the, nuyên, lĩnh, lụa, hàng, quế, sản sản và hàng Saigon như lĩnh, the, sản sản.

Nay mới có độ các mới, hàng thêm, mược đem về bổ mới rộng khổ. Những hàng này bán buôn lông lắm, chỉ không bán lẻ nê không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư tới, bản-hiệu sẽ gửi contre remboursement.

2010 Chu-bạch YU-WO-TSEONG

Số 98

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

Nguyên *Hoa-vinh-ngọc* đã lấy bút xóa bỏ tên *Lâm chương* ở trong danh-sách, cho nên không ai gọi đến. Bấy giờ *Hoa-vinh-ngọc* thấy là một viên cử-nhân, mới truyền hỏi rằng :

— Nhà-ngươi tên chi ?

Lâm-chương nói :

— Tôi tên gọi *Lâm-chương* !

Hoa-vinh-ngọc nghe nói, nổi giận mà mắng rằng :

— Trước đây 3 ngày, ta đã yết biển tại ngoài cửa trường, cấm không cho người họ *Lâm* được vào thi, cớ sao nhà-ngươi lại dám trái phép ta mà tiến vào đây ?

Lâm-chương nói :

— Việc cấm không cho người họ *Lâm* vào thi, có phải là trường-công phụng chỉ thánh-thượng đó không ? Nếu có thánh-chỉ thì sao không ban-bố cho thiên-hạ biết từ trước, để chúng tôi khỏi phải lặm-lội tiến Kinh. Chúng tôi không hiểu là có làm sao, xin tướng-công xét cho.

Hoa-vinh-ngọc đập bàn mà quát mắng rằng :

— Nhà-ngươi là đứa thất-phu, mà dám cả gan múa mép, có ý vũ-mạn một vị đại-thần, phỏng đã đáng tội hay chưa ?

Nói xong, tức khắc truyền bảo tả-hữu rằng :

— Bay lôi cổ nó ra, hãy đánh cho 40 đại-côn !

Các trường-quan thấy vậy, đều qui xuống can rằng :

— Dám bẩm tướng-công ! Việc này quan-hệ đến *e* Triều-đình đại-điển », chớ nên để có lời chỉ nghị, xin tướng-công nghĩ lại

Hoa-vinh-ngọc cũng sợ đến tai thiên-tử, mới nói :

— Tôi nể lời các quan nói, vậy hãy xin khoan-thứ cho hắn một phen, nhưng bây giờ tất phải lấy mực bôi vào mặt hắn mà đuổi ra ngoài đại-môn kia !

Quân-sĩ vâng-mệnh, tức khắc lôi kéo *Lâm-chương*, lấy mực bôi đầy vào mặt, rồi đuổi ra ngoài đại-môn. *Lâm-chương* bị một phen si-nhục, căm-tức không biết đường nào. Khi ra đến ngoài đại môn, còn quay cổ ngảnh lại mà nhiếc-mắng.

Lâm-chương nói :

— Đứa gian-tặc kia ! ta có tội-lỗi gì mà mày bôi mực vào mặt ta như thế này ! Lúc sống, ta không thể báo thù được thì lúc chết tất ta cũng phải làm tai làm quái mà vặn đầu vặn cổ đứa gian-tặc kia !

Quân sĩ thấy vậy, đều chạy đến mà quát-mắng rằng :

— Đứa điên-rồ này muốn tốt thì bước ngay đi !

Các bạn cử-nhân đều xúm lại mà can bảo rằng :

— Niên-huynh thật là không hiểu thời-vụ ! Trứng chọi với đá thì chọi sao nổi !

Chúng lại rỉ tai mà bảo thầm rằng :

— Hắn là một kẻ ninh-thần mà ngày nay thành-thượng đang tin dùng đó ! Thôi, niên-huynh nên mau mau trở về nhà trọ !

Các bạn cử-nhân, người thì khuyên-giải, kẻ thì dìu-dắt, *Lâm-chương* hất-đắc-dĩ vừa lầm-nhầm nói, vừa bước chân đi. Khi ra đến ngoài cửa thành, trông thấy có một giải sông lớn, đó là con sông *Thiên-lân*, các thuyền lương vận-tải xưa nay, phần nhiều do con sông ấy.

Lâm-chương nghĩ thầm : khi ta ở *Dương-châu*, *Diên-hạ-phong* xem tướng ta, có bảo rằng thủy-tinh chiếu mệnh. Ngày nay ta bị đứa gian-tặc si-nhục như thế, còn mặt-mũi nào mà sống ở trên đời, thôi thì ta cũng nên liều mình đâm đầu xuống con sông này !

Lâm-chương lại kêu to lên một tiếng mà rằng :

— Đứa gian-tặc kia, khi ta đến trước mặt vua *Diêm-vương*, sẽ tâu rõ đầu đuôi, để người truyền bắt vong-hồn đứa gian-tặc kia xuống âm-ty mà trị tội !

Nói xong, liền giẫm chân một cái thật mạnh, rồi gieo mình xuống sông *Thiên lân*.

HỒI THỨ XIII

Bấy giờ con sông *Thiên-tân* mặt nước mông-mênh, gió to sóng lớn, mọi người đứng ở trên bờ, trông thấy *Lâm-chương* nhảy xuống, đều kêu rầm lên rằng :

Có người vừa nhảy xuống sông, anh em mau mau ra cứu-vớt !

Bấy giờ phía dưới có ba chiếc quan thuyền, các thủy-thủ đều đứng cả ở ngoài mũi. Đó là thuyền của Định-quốc-công tên gọi *Từ-hoành-cơ* đi sang *Ngũ-lôi-sơn* vừa về.

Từ-hoành-cơ ngồi ở trong khoang, nghe trên bờ sông có tiếng lao-nhao, mới truyền hỏi rằng :

— Cái chi mà huyên-náo đến như thế ?

Gia-đình bẩm rằng :

— Có người nhảy xuống sông, không biết vì việc chi, cho nên chúng kêu người ra vớt.

Từ-hoành-cơ nghe nói, tức-khắc truyền lệnh rằng :

— Bất luận quân-dân, hễ ai vớt được người ấy thì dẫu còn sống hay là đã chết, cũng thưởng cho 50 lạng bạc.

Khi ấy, các thuyền tải lương đông cả ở dưới sông *Thiên-tân*, các thủy-thủ rất nhiều, ai nấy nghe lệnh đều tham tiền nhảy cả xuống sông để vớt, nhưng ngặt vì nước sông chảy xiết, tìm mãi mà chẳng thấy đâu.

May sao có một người lái thuyền *Cửu-giang*, đang ngồi ăn cơm ở bên mạn thuyền, bỗng trông thấy gần đấy có người vừa nổi bềnh lên, lại chìm lỉm xuống. Hắn vội-vàng buông đũa bỏ bát mà nhảy tùm xuống tìm. Tính-cờ thế nào lại nắm ngay được hai chân, dìu vào trong bến.

Các nhân-dân đứng ở trên bờ, đều reo ầm lên rằng :

— May chưa ! Vớt được rồi !

Người lấy dìu *Lâm-chương* đến bên quan thuyền mà bẩm với *Từ-hoành-cơ* rằng :

— Dám bẩm quốc-công ! Người nhảy xuống sông vừa rồi, chính tay con vớt được !

Bấy giờ *Từ-hoành-cơ* ngồi tựa chiếc sổ trông ra, nhìn được rõ ràng, mới truyền hỏi rằng :

— Người lấy chết rồi, hay là còn sống ?

Người lái thuyền vội-qàng lấy tay đỡ vào ngực *Lâm-chương* và bẩm rằng :

— Vẫn còn thấy thở !

Từ-hoành-cơ truyền các gia-đình kéo lên trên mạn thuyền. Các gia-đình vâng-mệnh, xúm lại kéo *Lâm-chương* lên thuyền. *Từ-hoành-cơ* ở trong khoang bước ra, đặt bàn tay vào ngực *Lâm-chương* thì thấy còn thoi-thóp thở, mới bảo gia-đình rằng :

— Bay đem cái nồi ra đây rồi để người này nằm phục ở trên cái nồi cho nước trong bụng chảy ra.

Gia đình vâng-mệnh, lấy một cái nồi, khiêng *Lâm-chương* để nằm phục ở trên. *Từ-hoành-cơ* lại truyền lấy 50 lạng bạc thưởng cho người lái thuyền có công vớt được ấy. Người lái thuyền được tiền thưởng, lạy tạ rồi quay đi.

Từ-hoành-cơ không vào trong khoang thuyền nữa, liền ngồi ngay ở cạnh cột buồm. Bấy giờ *Lâm-chương* thở nước ra nhiều lắm, nhưng vẫn chưa nói-năng gì được. *Từ-hoành-cơ* truyền lệnh quay mũi thuyền đi. Một hồi thanh-la, mấy chiếc quan-thuyền đều đi vun-vụt như bay vậy.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

biết tại sao tự dưng lại ngã lăn ra đất; các nhà ở gần nghe tiếng người ngã, chạy ra xem thấy thế liền vực dậy, thì đã bất tỉnh nhân sự rồi, họ vội vàng dùng hết phương cấp cứu nhưng không công-hiệu, sau phải chở vào nhà thương cũng không cứu được.

Cứ như thế thì không biết người này bị rắn độc cắn hay mắc phải gió độc, hoặc tại cớ gì mà chết. Chỉ nghe lắm người bảo rằng, bình-nhật anh ta vẫn hay nhạo-báng qui-thần, hôm ấy vẽ khuya lại đi ngang qua cái miếu nào đó, nên ông bà bắt phải chết. Chuyện như thế có thể tin được chăng?

T. L.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Tự tử mà không chết. — Chú Hoàng-yl-Tcheong ở phố Caravane vì ốm hơn một năm giời liệt giường liệt chiếu, tức mình quá, sáng hôm nọ hồi 5 giờ, lừa lúc người nhà còn ngủ lấy con dao cao cắt lưỡi, mới cắt được một ít chưa đứt hẳn lại vớ một hộp thuốc phiện mà uống hết. Thế mà không chết, ngư vì nhà biết mới quan thầy thuốc lại cứu, thì đã được yên. Nhưng cách ba hôm sau thì chết hẳn.

Dịch hạch. — Độ này dã rục-rịch nổi bệnh hạch, ở Tchéou đưa người lính khố xanh về chữa, vừa ăn xong được bát cháo thì chết; ở Toi-ping đưa một người đội khố xanh về được mấy giờ cũng chết. Nay quan docteur Martin cấm dân hàng tỉnh không được lai-vãng đến nhà-thương ta, hễ cần xin thuốc thì xin ở nhà-thương tây, hễ ốm muốn nằm nhà-thương không được nằm. Quan docteur đã đi các nơi để tiêm thuốc trừ bệnh dịch hạch.

Lâm cọp. — Trưa hôm 15 tây mới rồi, có người béo ở làng Matchiang cách tỉnh Tchékam 4 kilomètres có cọp về. Quan cho mấy người lính Khách đi thì bắn chết được, song nó bẻ gãy mất hai khẩu súng và bẩu nát cả đùi và mình hai người lính, hiện đã đưa vào nhà thương không biết có tránh khỏi được tai nạn không, vì những vết thương nặng lắm.

Cách hôm sau lại nghe có 7 con chạy về làng Nam-sau cách tỉnh Fort-Bayard 2 kilomètres, quan cho lính đi tầm nã thì không biết chạy đâu mất rồi

Nạn ô-tô. — Trưa hôm chủ nhật mới rồi lúc xe ô-tô công-ty San-san chạy đến con đường A-Piou thì có một người Khách chẳng biết vì điếc hay điên, lúc xe gần tới nơi thì chạy ngang đường, bị quệt cẳng, người cầm máy xe cứ việc cho xe chạy, mặc kệ người bị nạn. May chuyến xe ấy có một ông ngồi bắt phải dừng xe lại và mang người bị thương vào buộc thuốc.

Ba vị thuốc hay

Nhất kiến hiệu

LÂU NAY ĐÃ NHIỀU NGƯỜI TÍN DỤNG

1) **Bạch Đới Hoàn**, bạch đới là bịnh nhất phiền cho đàn bà tiểu tiện hạ huyết, ngăn chở đường sinh-giường, bạch đới thường lưu nhân sắc sầu não, nếu lâu không chữa chuyển nhập xương cốt biến thành chứng khác, nếu đã mắc bệnh này nên đến lấy thuốc tại bản-hiệu vị này được tiếng lâu nay bệnh nặng càng chóng khỏi bệnh thường chỉ hai chai là tiệt.

2) **Thuốc ho**, thứ thuốc này nam nữ hàn nhiệt điều hợp dụng, ho nặng đến đâu, uống già nửa chai nhẹ ngay lập tức.

3) **Hoa liễu giải độc hoàn**, thuốc này các vị thiếu niên nhiều ngại đắc dụng, vì nó chẳng những là trị bệnh lậu, còn có thể giải độc chứng khác nữa.

Trong mọi lúc nào cũng có thầy thuốc, nếu hỏi điều gì xin trả lời ngay.

TIỀU-HẠNH-LÂM

108, Phố hàng Buồm, Hanoi 2106

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc kiến

Chủ nhân: DƯƠNG PÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư. 2095

VŨ-TỰ-ĐƯỜNG

(Gần cầu Sông Cái)

28, Quai Clémenceau, 28

HANOI

Đến ngày 1er tháng tư ta, tức là ngày 4 Mai 1924 thì tôi sẽ có xe hơi chạy Hà-nội - Sơn-tây.

Hà-nội, chạy 7 giờ sáng.

Sơn-tây, chạy 2 giờ chiều.

2105

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG NÊN DÙNG TRƯỚC

QUINOTORME

hoặc ống, hoặc viên

Tại tất cả các Dược-sĩ Pháp toàn dùng một thứ thuốc này.

Gửi bán tại tất cả các nhà bào-chế

Nhà chế thuốc LACROIX, 29 bis, Rue Philippe de Girard — PARIS

Ở các ống mắc phải bệnh trĩ (lậu và giang-mai) khiến cho ông chớ dùng thuốc nhầm, cần tiêm mà bệnh cứ thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale. Tỉnh Đáp cầu, là một nhà chuyên-trị, bao thuốc bệnh tình sẽ có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy người khen ở các nơi gửi lại. Cả cước độ hơn một đồng mét lọ.

2082

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

LỢI-THÁI

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán chọc thà, được nhiều qui khách chiếu cố, hàng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông pháp và Cao-miên Laos.

Độ khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi.

2065

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới dau khỏi được phục-sức, trị được bệnh huyết-suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh mệt nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

Hiệu GUIONEAUD FRÈRES

HANOI — HAIPHONG

Đáng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông-pháp

Trong nhà trong cửa ai ai cũng phải có sẵng

THUỐC HƯƠN

PASTILLES

VALDA

Đặng Khi, có con nít đi học, Khi có ông già bà cả ra vô, Cũng có người phải đi ra. tới sở làm.

THÌ ĐEM THEO TRONG MÌNH

hoặc ngậm cho thơm cỏ thong hơi Khoẻ bịnh, hoặc ngậm mà trừ bịnh, như Khi số mũi, đau cổ, mệt thở, ho đàm, tức ngực, vân, vân. MÀ NHỚT LÀ PHẢI NHỚ dùng lấy một thứ

THUỐC HƯƠN

PASTILLES

VALDA

mà thôi

bản đựng trong hộp coi trên nhãn phải có hiệu chữ

-VALDA-

MỚI THIỆT PHẢI

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản hiệu giao-thiệp với người bản xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$28 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi

BỊNH LIỆT KHÍ

Cách trị lành mạnh bằng thuốc hườn

GINAT và **SYNOUSINE**

Nhà thuốc nào cũng có

HÀNG CHÁNH ở Paris, rue de Grenelle, 46

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa tai, thật sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng tơ tạp Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: **Hiệu NAM-THỊNH**

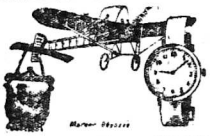
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi 2015

華 **PAO-VA** 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

本人竹興門各埠行西河京東

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tôi Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-koug (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vang, ngọc, ngà, xủ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các qui-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đâm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

KÍNH ĐỔI-MỒI

Gọng vàng 1$70

Gọng toàn đổi-mồi 1$00

BÁN TẠI HIỆU:

LY-SENG-BAO

42, Phố hàng Bồ, Hanoi 2069

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酋補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người tối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚作者咗每吉咗沒喂羅歌喂精

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC

81, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC

MỘT CÁI CỦA LỚN

Muốn như vậy, nên mua lấy hai vé

FONCIÈRE 1909 và COMMUNALE 1912

Lúc mua phải nộp 20 quan, còn thì nộp làm 20 tháng, mỗi tháng 30 quan. Ngày lên nộp tiền lần đầu, tháo được hai vé ấy, riêng mình có quyền sở-hữu, còn vé trắng nọ, được lấy cả tiền. Như vậy vẫn được dự các cuộc rút số, mà mình chỉ chịu khó tằn tiện đôi chút, là được quyền sở-hữu hai cái vé rất quý có sinh lợi-tức.

Vé COMMUNALES 1912 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày mồng 5 thì rút số.

Vé COMMUNALES 1912 mỗi năm dự 12 cuộc rút số, tháng nào cũng có ngày 22 thì rút số.

Cả hai thứ vé mỗi tháng có:

2 lô	100.000 quan
2 lô	10.000 quan
2 lô	1.000 quan
22 lô	500 quan
160 lô	400 quan

Mỗi năm có 24 lần rút số, cứ thấy bớt ba triệu quan.

Mua các vé này, thực là đặt lãi rất tốt, mà tháng nào may ra lại được hai lần nhờn.

Muốn dự các cuộc xổ số ấy, nên gửi 20 quan đến nhà:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France)

R. C. 6576

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Certifié l'insertion